

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 95. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septe-mana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditu'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretialu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tro provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era peo jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 113 Decembre 1866.

Diu'a de S. Andreiu.

S a b i u 30 Novembre.

Este cunoscutu ca, noi suntemu asi'a de fericiti, de acum de unu siru frumosu de ani impreunamu cu acesta serbatore bisericésca si serbarea onomasticea, acum a Archiepiscopului si Mitropolitului nostru Andreiu, Esc. Sea Baronulu de S i a g u n'a. Inaltu acest'a deprecandu, din caus'a bólei sele, ori ce ovatiuni ce fiii sei sufletesci doria a i le aduce si acum cá si de alte dáti, serbarea s'a redusu la servitiulu ddiescu in biserica, si la un'a ce s'a tinutu in Seminariulu archidiecesanu.

Eri asi'a dara, dupa rugaciunea de séra impreunala cu priveghiare, pre la siése ore s'a adunatu unu numeru frumosu de onoratori, domni si domne, se intielege de sine cu cei tinatori de cleru in frunte, in sal'a Seminariului archidiecesanu. Fiindu cea mai mare parte adunati, corulu vocalu deschide solenitatea cu imnulu „Eata diu'a cea dorita“. Dupa acestu imnu vine la tribuna cler. in an. III Nicolae Mircea si tine unu discursu potrivit solenitatiei, pre care-lu propune cu vioitatea si precisiunea ce face onore si vorbitoriulu si institutului a carui elevu este. Aici sa ni se permita a incide ca discursulu se introduse cu: cele doue impregiurari ce suntu caracteristice barbatilor mari, cari de o parte stralucescu cá o aurora inca dela inceputulu activitatiei lor si de alta parte, dupa unu siru de fapte maretie, li se forméza aureola séu nimbulu, care are sa remana pentru vécuri, dreptu isvoru de fericire pentru omenime si dreptu modelu pentru incuragiarea altor'a la asemenea fapte. Dupa acesta introducere intr'o ochire fugitiva espune disertatorulu faptele cele mai maretie ale Escelentiei Sére r. Arciepiscopu si Metropolitu dintre cari accentuéza cu deosebire, infiintarea institutului pedagogico-teologicu; a seminariului in care acum de 3 ani incóce se ocrotescu cáte 50 de juni clerici pe fia-care anu, avendu aci pre lánge instructiune, cortelu si victu (cele ale hranei); organizarea scóleloru poporali s. a. si in fine reinvierea vechei nóstre Metropolii románe. In fati'a acestoru fapte enumerate si ale altoru, pre care scurtimea tempului nu-i ierta vorbitoriulu a le insirá, si radica modestulu cuventu si róga pre celu Atotuputinte, in mán'a carui suntu puse destinele popóreloru, cá sa tina Ddieu inca la multi ani pre Archipastoriulu nostru. In urm'a acestoru cuvinte cu care s'a terminatu cuventarea, sal'a a resunatu de unu intreitu sa tráiesca Escel. Sea, aclamatu cu caldura din partea tuturoru celoru de fatia. Corulu intona apoi imnulu „Nu te teme turma mica“ si alte doue piese potrivite solenitatiei. Cu aceste serbarea pentru acea di se incheia. (Tóte piesele fura escutate forte bine. Cele doue din urma, care pentru noi suntu noutati, au facutu deosebita impressiune placuta in auditori, cu atat'a mai vertosu cu. cátu un'a (din urma) e o compusetiune originala a neobositulu prof. de cantári, dtu Dimitriu Cuntianu).

Astadi s'a celebratu st'a Liturgia, la carea se facu rugaciune din genunchi pentru indelung'a vietia a Archipastoriului nostru.

22

Fabulele in politica.

S a b i u 29 Novembre.

„Concordia“ aduce in nrulu seu 94 o corespundintia de lánge Ternav'a mare, de cuprinsulu urmatoriu :

„Dle Redactoru ! Betranulu Erodotu spune in cartea I a istorieloru sele, cumca regele Cresu avendu unu fetioru mutu doria ferbinte, sa audia versulu lui, — cumu numitulu rege a facutu totu, ce ia statu in putere, pentrucá sa delature acesta scadere a fetiorulu seu, si dupa ce prin medici nu s'a potutu folosi, a tramesu legati la vestitulu oraclu din Delfi, cugetandu, ca dóra prin descoperirile facute de Pithi'a va ajunge la bucuria elu, si cas'a lui.

„S'a insielatu amaru ! Legatii s'au intorsu cu unu respunsu tristu invelitu cam in cuvintele urmatorie : Nepreceptule ! nu dori, sa audi vocea fiu-teu resunandu intre paratii casei tale. Multu-ti este mai bine fára de ea. Pentruca elu va vorbi mai intaiu in di nefericita. — Asi'a respunse Pithi'a dela Delfi, si vorbele ei s'au implenit strinsu. Ca dupa spus'a aceluia-si Erodotu, imperati'a lu Cresu era resturnata, resiedinti'a cuprinsa, palatiulu regescu inundatu de persi, dintre cari unulu era pre aci, sa stra-

punga pre insusi regele Cresu. Atunci mutulu, care vediuise tóte, cuprinsu de frica, pentru cá sa scape vietia tatane-seu, a sbieratu din tóte poterile. Si vocea lui s'a deschisu. Vedeti, in ce di nefericita pentru Cresu !

„Asi'a amu patitu-o si noi cu „Tel. Rom.“

„Dorinda amu doritu sa audimu vocea densului. A tacutu. Mai de multe ori a fostu interpelatu in Concordia si alte dnuarie, sa-si deschida rostulu de auru, sa arunce unu radiu de lumina spre a suptia intunereculu, in care orbécamu. In desiertu „Telegrafulu“ a tacutu si iera a tacutu.

„Multu mi-amu sfermatu capulu, cá sa aflu, ce póte fi caus'a acestei táceri profunde. Intr'unu tardiu mi-a venit in minte dicála vechia „deca taci, pentruca nu scii ce sa graiesci, lucrul intieptiesce.“ Indata amu cugetatu intru mine : „Telegrafulu“ vede si acum totu numai i dei sburatore si nu le póte aduce la nice unu resonu matura. De aceea tace.

„De a fostu acést'a caus'a adeverata a táceri, séu alt'a eu nu sciu anume. Destulu ca eu asi'a amu tienutu si multi au fostu de unu cugetu cu mine. Si de aceea tacerea densului nice nu o am luat de invertosiare séu vorbindu mai la intielesu : nu o amu imputatu impetrierei lui.

„Dara acum de vre-o doue septemáne vocea „Tel. Rom.“ s'a deslegatu. Acést'a me suprinde si-mi storce intrebarea : ce s'a templatu ? cum s'a produsu acesta schimbare insemnata ? a radicat cine-va man'a spre capulu Telegrafului ? séu dóra Telegr. a a datu de „b u s o p a b a s e i“ si cu ea in man'a se a apucatu sa ne indrente pre calea fericirei ? — „Telegr.“ nu se indura a ni spune lamuritu, ci dice numai, ca densulu nu face nici unu pasiu in caus'a nationala si opresce strinsu, cá nici altii sa nu cutedie a intreprinde nimicu. Si apoi chiaru in numerulu mai prospetu merge ce-va mai uitandu-si rol'a de sfinx se apuca, se asterna drumulu spre — Pest'a.

„Mie mi se pare, ca intre cele aduse aci din trecutul fabulosu si presente este asemenatate. Observediu in sa, ca fetiorulu lui Cresu si-a deschisu vocea spre a scapa pre tatalu seu de perire, ore Telegrafulu inca-si deschide vocea sea spre a ne scapa de perire ? séu din contra ? lumineze-me.

Nu ni se pare intru tóte potrivita fabul'a de mai susu si de aceea ne vedemu siliti a reflecta corespundinteli Concordiei prin urmátorea fabula :

„Era unu medicu vestitu, a carui veste petrunse departe. Elu in apropierea sea nu suferca bucurosu pre nimenea, pentruca i era téma sa nu i se descopere secretulu. Intr'o di i se presentá unu mutu, care i oferese servitiulu seu. „Bine“, credea mediculu, „acést'a va fi bonu de mine.“ Mutulu lu petrecea la tóte operatiunile sele chiaru si cele mai grele, observá in sa ca domnulu seu, mediculu pe di ce merge slabesce si din puterile fisice si din memoria si asi'a devenea periculosu in intreprinderile sele pentru patientii sei. Odata era sa faca mediculu o operatiune la unu individu care era atacatu tocma in loculu celu mai delicatu si greu de curatu, in creeri. Mediculu se apuca si desface capatin'a bolnavului, mutulu era lánge densulu. Cauta mediculu dupa caus'a bólei celui ce era sub operatiunea densului si observá unu viermuletlu, care era asediatu pre peliti'a ce invalui creerii. Mediculu tinde mán'a si ia nisce clesce, cu care vrea sa inlature vermele de pre creerii bolnavului. „Stái !“ striga mutulu, „si te da in laturi, ca periclitezi esistinti'a bolnavului !“ „Tu esti mutu“ reflecta mediculu plinu de mirare „cum de vorbesci ?“ „Nici amu fostu mutu, nici sum, ci eu amu observatu, ca indrasnel'a Dtale e prea mare si nu tine drepta compena cu cunoscintiele Dtale. Te-amu observatu pana acum facendu-me mutu ; acum in sa candu vedu pericululu ti vorbescu.“ — Si ce e de facutu dara ?“ intrebá mediculu. „In cutare frundia si o tine in apropierea vermelui, ca elu de sine va veni si se va sui pre frundia.“ Si asi'a a facutu si bolnavulu au fostu mantuitu.“

Acést'a aru fi dara fabul'a nóstra, din carea si va puté esplicá ori si cine táceria si vorbirea nóstra, observandu si aceea, ca decá aru fi ce-va de comentatu din fabul'a nóstra, apoi aru

verso

trebuí sa spunemu, ca in locu de mediculu un tabutu, adeva sa substituim pre cearlatanlu seu mesteru strica.

Incátu e pentru intrebările ce ni se facu de corespundintele Concordiei mai departe, noi amu crede, ca acele sunt destulu de chiaru respunde de noi in cele ce amu scrisu in anulu trecut in cestionea momentosa, inainte si dupa diet'a dela Clusiu si in cele ce amu scrisu dela nrulu cu care amu ruptu tãcerea nõstra in anulu acest'a. Din acele credemu ca s'aru fi pututu ori si ce omu de buna credinãa convinge, ca ce intielegemu noi prin „busol'a basei“; ca adeva nu intielegemu nimic'a alta decãtu conclusele nationali, cari avura pre urma de rezultatu articuliu din diet'a dela 1863/4; ca pre acest'a iamu aপরatu in diet'a cea mai intãiu atãtu de perhorescata, dela Clusiu, si aprobata in rezultatele ei unanimu dupa aceea; ca in fine dela acele aপরatu in dieta nu ne-amu abatutu, cá sa nu venim in neplacut'a pusetiune de a umbã cersindu prin suplici, dupa cum voiau unii in tempulu din urma, in locu de a fi membrii legilatiunei; ca amu preferitu a ne sustinẽ pre terenulu acest'a de a pãsi cá barbati de legilatiune si de alta parte de a nu ne despãrti de cátra Monarchu.

Cã sa intempinãmu asemenea repetiri si pre viitoriu, sa ne fia permis a ne folosí si de o anecdota. Unu tieranu vediu ca din cei ce cetescu multi folosescu spre acest'a ochelari. Elu nu observã ca nu toti cãti cetescu folosescu ochelari si nici ca nu toti cãti folosescu ochelariu potu sa cetesca. Elu-si formã asiã dara o premisa falsa si-si cugetã, ca toti cãti folosescu ochelari sciu sa cetesca si deduse de aci, ca deca va folosí ochelari, si elu va putẽ ceti. In intipuirea acest'a intra elu in pravalia si cere ochelari pentru cá cu ei sa pótã ceti. Elu cercã cu un'a, cercã cu a dõu'a si pe rendu cu mai multe pãrechi, dar in desiertu. Negutatoriulu lu intrãba in fine, deca elu scio ceti? si respundendu-i tieranulu ca nu, i da sfatulu, ca asiã in desiertu cẽrca, pentruca atari ochelari nu se afla, dupa cum i cauta elu (tieranulu), in tõta lumea acest'a.

Decã asiã dara cine-va nu pricepe consecuinti'a din congresele nationali la diet'a din 1863/4; deca de aci nu o pótã intielege cum a urmatu la 1865; deca nu are ochi pentru urmarea mai de parte fãcuta fãra de a ne lasã noi de voi'a nõstra de bazele legali, ci a ne tinẽ strinsu de ele si deca in fine cine-va confunda o politica nationala cu politic'a cea mare intre state si sistemele lor: apoi pentru atare omu in adeveru ne lipsescu ochelariu; — atãru omu i vomu respunde si de o miã de ori si totu va dice ca nu ni-a intielesu! Cu tõte acestea noi ne mai declarãmu inca odata, ca suntemu departe dela ide'a acea nenorocosa, cá sa fimu cui-va dusmani, cáci nu primesce parerea nõstra; straini suntemu inca si de aceea, cá sa facemu din cauza obiectiva lucru personalu; in sa asteptãmu si noi, cá si alii astfelu sa observe aceste principii sanetose ale lumii cultivate si adeva sa nu ne tina de dusmani, deca nu suntemu cu ei de o parere si sa nu impugneze persoanele nõstre ci sa caute a aretã gresielele pãreriloru nõstre, cá astfelu apoi prelãnga disparitatea pãreriloru nostre sa nu se vateme causa obstesca, si straini sa nu-si faca capitalu din acea disparitatea pãreriloru nõstre.

De langa Cibinu.

27 Novembre 1866.

In nr. 94 alu „Concordiei“ cetirãmu o corespundintia de langa Ternav'a mare 29 Nov. 1866 subscrisa de unu ore-care nutiulu, in care corespundintia dlu acest'a intr'unu tonu destulu de modestu, de-si cam sarcasticu, aduce nainte, dupa Erodotu: „cum regele Cresu avendu unu fetioru mutu doria ferbinte, sa audia versulu lui, — cum numitulu rege a facutu totu, ce ia statu in putere, pentru cá sa delature acẽsta scadere a fetiorulu seu, si dupa ce prin medici nu s'au pututu folosí, a tramisu legati la vestitulu oraclu din Delfi, cugetandu, ca dõra prin descoperirile fãcute de Pithi'a va ajunge la bucuria elu, si cas'a lui. S'au insielatu amaru? Legatii s'au intorsu cu unu respunsu tristu invelitu cam in cuvintele urmatõre: Nepriceputu-le! nu dori, sa audi vocea fiiu-to resonandu intre paretii casei tale. Multu-ti este mai bine fãra de ea. Pentru-ca elu va vorbi antãiu in di nefericita.— Asiã respunde Pithi'a dela Delfi, si vorbele ei s'au implinitu strinsu. Ca dupa spus'a acelu-iasi Erodotu, imperati'a lui Cresu erã resturnata, resiedinti'a cuprinsa palatiulu regescu inundatu de Persi, dintre care unulu erã pre aci, sa strapunga pre insusi regele Cresu. Atunci mutulu care vediusse tõte, cuprinsu de frica, pentru cá sa scape vieti'u tatane-seu, a sbieratu din tõte puterile. Si vocea lui s'au deschisu. Vedeti, in ce di nefericita pentru Cresu!

Asiã amu patit'o si noi cu „Telegrafulu Romanu.“

Dupa acestea amintindu d. nutiulu intre altele mai departe, ca densulu impreuna cu cu alii dorindu au doritu sa audia vocea Telegr. dar in desiertu; ca densulu nu si-au potutu altmintrea esplicã tãcerea acest'a, decãtu ca „Telegrafulu“ vede si acum totu numai ideisburatõre si nu le pótã aduce la nici unu resõnu maturu; dar acum vocea „Tel. Rom.“ s'au deslegatu, surprindendulu i stõrse intrebarea: „ce s'au intemplat? au radicat, cine-va mân'a spre capulu Telegrafulu? seu dõra Telegr. a datu de busol'a basei si ou ea in mãna s'au apucatu sa

ne indrepte pe calãa fericirei? s. a. l.“— Apoi incheia asiã: „Mi se pare, ca intre cele aduse aci din trecutul fabulosu si preseunte este asemenetate, observãza in sa, ca feciorulu lui Cresu si-au deschisu vocea spre a scapã pre lata-seu de perire, ore Telegr. inca si deschide vocea s'a spre a ne scapã de perire? s'au din contra? lumineze-me.“— Sa me ierti, dle nutiule, dar eu nu potu fi intru tõte de acordu cu fabul'a aplicata de dt'a; cáci vedidã bine, ca feciorulu lui Cresu au fostu mutu de totu, precãndu dta insuti atribui amutirea Tel. Rom. numai cu privire la acestu objectu unicu, ceea ce se vede apriatu din contestulu corespund. dale. Cu tõte acestea, ti dau dreptu in privinti'a asemenãrei intre deslegarea vocei feciorulu lui Cresu, si deslegarea vocei Tel. Rom., cáci, precum vocea fiulu lui Cresu s'au deslegatu numai in urm'a spaimei, vedindu pre tatalu seu in nenorocire: asiã si vocea Tel. Rom. s'au deslegatu, au trebuitu sa se deslege, dupa ce au veditu pericolulu ce amenintiã natiunei din o atare procedura nenorocosa a unor'a dintre barbati nostri inteliginti. Au nu vedidã, dle nutiule, ca unu atare actu, aru fi fostu o apriata repesire dela terenulu celu legalu, la care dupa atãtea trude, nevoi si suferintie ajunserãmu cu ajutoriulu lui Ddieu in 1863 si 1864, — la acel'a alu petitiunãrei celei odiose, la adevarat'a cersitoria de mai nainte, de care trebuie sa se infiõre totu romãnulu bine simtitoriu aducendu-si aminte de ea? Au nu vedi cá in chipulu acest'a ne-amu fi dusu numai pe ghiatia, si inca pe alunecusiulu celu mai mare, si ca in adeveru ama fi fãcutu si noi cá evreei cu cẽp'a loru si cá tiganulu din poveste, carele ajungandu imperatu si elu, nu iau placutu, ci au mai voitu sa se reintõrca iarasi la turm'a de porci la care crescuse?! Si care aru fi fostu ore sorteã unei astfelu de deputatiuni, si inca a unei'a, ai cãrei membrii aru fi trebuitu numai sa antisiambreze pe la ministerii si alte autoritati inalte? de buna sãma ca nu alt'a, decãtu totu aceea, carea o avura si alte deputatiuni asemenea ei, ale cãroru cereri in casulu celu mai favoritoriu au jacutu pline de pulbere in archivele dicasterieloru. Apoi ti place dtãle o astfelu de procedura? Spune dreptu, au nu te-ai pune si dtã mai bucuros pe terenulu legilatiunei, decãtu pe acel'a alu suplicãrei? Vedi dle, Tel. Rom. se vede ca in adeveru au aflatu „busol'a basei“ care ne duce la fericire; cáci elu se puse pe terenulu legilatiunei elu mai bucuros lu preferi pre acest'a celui'a alu petitiunãrei, alu cersitoriei; cáci acel'a e mai demnu lui, e mai tare si mai impetritu, cáci dupa acest'a pótã vorbi si descoperi si romãnulu nevoile si dorintiele sale va sa dica ale natiunei, cá unu legilatoru, ca unu fiiu alu patriei sale si nu cá unu nemernicu in patri'a sea, cá unu pariasu, cá unu cersitoriu! Totu astfelu suna si conclusele nationali dle nutiule, si asiã Tel. Rom. se vede ca s'au pusu pe aceste teremuri tari, s'au inarmatu cu aceste arme uriasie, si nu-i pasa de nimicu, e determinatu dupa acestu terenu sa infrunte ori ce furtuni lu voru intempinã. Decã acestu terenu lu numesci dtã busola, apoi ai tõta dreptatea.

Ei! dar Dta, si cei de o parere cu Dta veti dice: ca ce sorte au avutu si luptele nõstre pre terenulu legilatiunei? au nu ne vedemu nimicite tõte drepturile? Nu domnulu meu; pentru ca cáci sa silesu uniu a le nimici de acolo inca nu urmẽdia ca acelea se voru si nimici in fapta; apoi ori se voru nimici ori nu, — acest'a ne va aretã viitorulu — noi avemu datoria sãntã a le aপরã din tõte puterile nõstre. — Dar sa ne aducemu aminte, ca au si avutu luptele nõstre chiaru din anulu trecut pre terenulu legilatiunei unu rezultatu destulu de mare; cáci paremi-se in urm'a votulu separatu alu deputatoru nostri dela diet'a din Clusiu anulu trecut, ni se asigurara din nou de cátra Imperatoriulu drepturile nõstre castigate deja; apoi in urm'a participãrei nõstre la diet'a din Clusiu s'au rescriptulu regescu in trei limbi, se dusera protocollele dietei in trei limbi si se asternura acelea Imperatului iarasi in trei limbi ale tieiei, va sa dica si in a nõstra, ceea ce de buna sãma nu aru fi urmatu, deca nu amu fi remasu prelãnga terenulu legilatiunei, ci l'amu fi schimbatu pre acest'a cu acel'a alu petitiunãrei.

Dar veti dice mai departe, ceea ce si amintesci in corespundinti'a-ti; ca terenulu legilatiunei nõstre nu-lu putemu cautã la Pest'a, unde suntemu indrumati, si ca ducãndu-ne la Pest'a tocma ne-amu perde de sub picioru terenulu ce ni l'au datu legilatiunea din 1863 si 1864.

Eu marturisescu francu, ca nu sum si nu potu fi de acẽsta convictiune. Numai atunci a-siu consimti si eu candu ducerea la Pest'a cá atare aru involvã in sine nimicirea autonomiei tieiei nõstre si contopirea ei in Ungari'a. Insa intrebã, ore pótã avẽ locu acest'a cu putere deobligatõre pentru noi, deca noi nu ne vomu invoi, si deca noi ne vomu duce acolo tocma cá sa ne aপরãmu autonomia si drepturile politico-nationale castigate? Ore nu este totu atãta: ori ne vomu aপরã drepturile si autonomia in diet'a Ardelului, ori in a Ungariei, ori in ori care alta, unde ne-aru chiamã vocea Imperatoriulu?

Eu credu, ca unu dreptu ce-lu amu, lu potu aপরã ori si unde, deca vrẽu si deca suntu avisatu la acelu locu. Noi chiaru

„a ne ducem și la Pest'a ne-amu duce că și acolo să ne punem
său să remanem iarasi numai pre terenul nostru. Dar ni se va
dice, ca acolo vomu fi in minoritate. Ei bine, la Clusiu n'amu
fostu totu in minoritate? Si ce efectu moralu nu au avutu v e t o
ce-lu pusera ablegatii români? Dupa părerea aceea voturile la
unu astfelu de obiectu afandu taiatoriu, nu se numera ci se c u m
p a n e s c u. Apoi cumpanitoriulu nu e diet'a, ci e I m p e r a
t u l u !

Dară en sa cautămu și in giuru de noi dle nutiule, și sa ve-
demu ce facu și alții? Au nu vedemu pre compatriotii no-
stri sasi, și inca pre recunoscutii ab antiquo de: „prudentes et
circumspecti“, va să dica pre acei'a cari nu din 1863 incepundu,
ci de vécuri înainte au fostu „recepta natio“, și cari asiá dară au
paremi-se alta pusetiune cu multu mai favoritoare decâtu a nostra,
in tóta privint'a, — au nu-i vedemu și pre densii, ca se ducu,
ba s'au și dusu deja la diet'a din Pest'a? Si credi Dta, ca ei se
dusera acolo pentru că sa-si nimicéscă, și nu pentru că sa-si ape-
re drepturile ce le au? Mi vine a crede ca unii dintre contra-
rii nostri tocm'a s'aru bucurá, deca nu nē-amu duce și noi acolo.

Suntemu pentru activitate dle, pre basea legiloru din 1863
și 1864, și credemu ca toti românii suntu pentru acést'a; deci,
pentru ce sa nu ne ducem ori unde ne chiam a vocea
Imperatorului spre a fi activi, in intere-
sulu nostru politico-nationalu adusu in
consunantia cu interesele Monarchului?
Au nu acést'a este bas'a congreseloru nationale, incepundu din an-
nulu 1848, și pâna astadi? Asiá dară sa remanem consecinti!

Ori activitate pre terenul legislatiunei, ori resistentia
pasiva, tertium non datur; apoi puté-vomu noi fi pentru cea din
urma? —

Din acestea, precum și din scrierile Telegrafului de pâna a-
cum, poti vedé dară dle nutiule, ca Telegrafulu au ruptu tãcerea
pentru „scaparea natiunei de perire, și nu din contra“ — Ne mi-
rãmu inșă cum te lasa inim'a că sa adaugi și acestu „contra“ la
urm'a corespundintiei Dtale. Au ti-au datu elu candu-va ansa la
acést'a? Viét'a lui e de 14 ani, fii bunu si-i adu înainte macaru
o dovada din acestu trecutulu său. Telegrafulu scie tocm'a din
contra la contr'a Dtale; și ti-aru puté aduce mai multe dovedi
spre a te convinge despre acést'a, și pôte spune netedu, ca elu
nu-ti da nici Dtale nici altui'a anteatate in caus'a nationala, pre-
ste densulu. Telegrafulu ti-aru mai sci aduce înainte inca și alte
momente caotice ale vietiei noastre nationale, in cari Dta și cei
de o parere cu Dta, iara erati in contr'a lui, si-i aruncati, că și
acum, cate tote in ochi, și mai pre urma trebuira-u a ve con-
vinge ca v'ati aflatu in retãcire asiá d. e. in 1863 candu cu ti-
nerea congresului câte nu mai descarcarati asup'r'a Telegrafului,
carele pledá pentru congresu și acum nu credemu ca ve veti incu-
metá a negá, ca congresulu ne-au datu legea dietala din 1863 și
1864. Asemenea in anulu trecutulu erati toti in contr'a participã-
rei la diet'a din Clusiu, și dupa ce vediereti votulu separatulu alu
româniloru ablegatii făcutu pe bas'a motiunei Metropolitulu nostru,
dupa ce vedierati triumfulu moralu ce-lu raportara acei'a, care din-
tre DVóstra nu au aplaudatu partarea fratiloru nostri la Clusiu?
Telegrafulu sperédia, ca totu asemenea se va intemplá și acum.
Numai vedeti, dle nutiule, ca au batutu ór'a a unspredecéca, aru
fi tempulu a ne socoti mai seriosu, a nu ne mai face atãti'a
scrupuli, — cá sa nu ne cãimu! O n u.

De pre Muresiu, in 24 Nov. 1866.

Evenemintele cele grave politice, ce se gramadescu impre-
giurul nostru, sórtea cea amenintata a natiunei noastre aru pre-
tinde astadi mai multu că ori candu alta data o activitate energica
dela barbatii competinti ai natiunei noastre, și din câte tóte aru
pretinde in aceste dile grele, pline de ispite, cea mai solidara
contielegere, aru pretinde ca dela celu mai micu pâna la celu mai
mare, punendu umeru la umeru, sa formãmu unu singuru corpu,
care nutritu de caritatea cea adevărata — fratiésca, sa fia tare de
ajunsu, spre a puté spriginí sagetile și loviturile cele ce le des-
carca asupre-ne totu acusi acusi adversarii nostri seculari, iara
pre jurnalistic'a romãna ni-aru placé a o vedé purtandu stindardulu
armoniei și alu contielegerei nationale, imbarbatandu și animandu
spre totu ce e bunu, marelíu și salutariu pentru natiune. Dureze
infioratóre inșă trebuie sa ne cuprinda pre toti cãti mai avem a
anima și simtiu de onóre nationala, candu pre neasceptate ne ve-
demu deodata trasi prin ambitiunea unor'a — ómeni lacomi de a
purta numele de corifei și conducatori, ori mai scie Ddienu din ce
indemnu, in cea mai trista și mai fatala situatiune. Cei ce au ce-
titu jurnalele nationale romãne, esite de vre-o doué septemãni in-
cócé, ne voru întielege, voru fi aflatu pre ce cale se adunara sub-
scrierile cele de mai deunadti, in urm'a unei provócãri, venite dela
cutare corporatiune nationala. Destulu atãt'a, ca noi sciindu de
contielegerea cea buna ce a domniulu in causele nationale — mai
vertosu dela an. 1848 încócé intre archipastorii romãni și intre
barbatii cei mai eminenti ai natiunei, sciindu de solidaritatea pro-
lamata in congresele nostre nationale, credeamu și astadata ca tóte

se facu in contielegere solidara și nici prin minte nu ne-a ples-
nitu, ca se voru aflá între barbatii nostri ómeni, cari din lacomia
de ambitiune ori mai scie Ddienu din ce indemnu sa privéscă nu-
mai de o jucaria cauza cea sãnta nationala. Déca cei doi domni
sciuti au vrutu sa mérga in cutare misiuno cá deputati cu sub-
scrierile nostre — fãra a se fi posu in contielegere cu noi — a-
poi amu fi asceptatu cá umblandu prin Sabiu, sa se fia contielesu
baremu cu Archipastoriulu romãnu de acolo, și inca — nu cá
cu unu „Vladica alu Muntenegreniloru“ — dupa cum dice Gaz. Tr.,
ci ca cu barbatulu, a cãrui tactu și întielepçiune inalta, n'a tras'o
inca la indoiéla nici cei mai aprigi inimici ai romãniloru. D-loru
pe semne tinendu-si de dejosire și atãt'a, nu scimu nici pâna as-
tadi, ce au voitu, ce au avutu de scopu cu subscrierile adunate?
unde, candu și cu cine au avutu contielegere? totu ce scimu este
numãi ca ne vedemu amagiti.

Déca ne-amu ajunge cu atãt'a, inca totu aru mai fi, — tréca
ducase, inșă ce ne supera și ne intristédia mai multu este ca ve-
demu barbatii nostri cu cari ne mandrému odinóra, sfasiendu-se
intre sine, certandu-se in fati'a lumii, — mai nu scimu pentru
ce, spre dauna, stricarea și rusinarea natiunei, și spre nespusa
bucuria a strainului și a inamiciloru nostri seculari.

Ve mai aduceti aminte Domniloru, de acea di marétia și so-
lemnna, candu românii transilvani, amenintati de cele mai grele
fortuni, întielegemu diu'a din 15 Maiu 1848, — se adunara la-
lalta in câmpulu libertãtii și invocandu ajutorulu lui Ddienu jurara
fratietate eterna, și inimicii romãniloru cari stau gat'a spre ai
stãnge prin o lovitura amuttra, iara baionetele aduse acolo anume
in apropiere spre ai umilí remasera rosinate. Inteligint'a și po-
porulu întregu erá inspiratu de acelasi simtiementu nobilu și sãntu,
de aceeasi caritate fratiésca. Ispitele și dilele cele grele ce ur-
mara dupa acést'a, nu fura in stare a ne clãti credint'a nostra, și
natiunea credinciósa tronului și patriei reusi preste tóte calami-
tãtile. Juramentulu romãniloru de frãtietate erá pentru densii unu
scutu tare — o fortarétia giganticã, aperata de brãtiele loru ce
erau totu atãtea baricade nestrabatute. Ce au urmatu mai depar-
te inca scimu. In adunãrile nationale dela an. 1861—1863, adu-
nandu-se la Sabiu in jurulu archipastoriloru romãni cei mai emi-
nenti barbatii ai natiunei, lucrara totu cu asemenea contielegere
buna — proclamandu solidaritatea nationala. Deci ea spuneti-ne
dloru, cari ve luãreti ostená a ne provócá la subscrierea sciutei
plenipotintie, și cari v'ati dedatu cu atãt'a usiurint'a a aruncá și a
improscá invectivele DVóstre batjocórose, contr'a „Tel. Rom.“ — sciti
DVóstra, numai pentru aceea, cãci ese din Sabiu; e óre bine,
cu cate și consultu ca numãi eac'a asiá ca din bunu senin sa tra-
geti o dunga preste conclusele adunãriloru nostre nationale, in care
nici candu au fostu vorba de „intre noi și între voi.“
Dragostea și contielegerea fratiésca ne-a sustinutu și pâna astadi
onórea, vadi'a, și chiaru esistentia nationala.

Nu avem a amenintia pre nimenea, dupa cum amenintia D.
F. Negrutiu pre Tel. Rom. dar atãt'a cutediãmu a dice, ca și Dnii
— cari se credu competinti a lucrá pre cãli ascunse in numele
natiunei, cu ignorarea și calumnierea atãtoru barbatii meritati ai
natiunei sa prejudece bine ce vréu sa lucre. Nu scimu déca D.
Can. Negrutiu pôte ceti ori numai i se pare — printre sirele Tel.
Rom. dar dienu și noi cetimu destule printre sirulu faptelor d-loru,
pre care inșă le retacemu și suferimu, pentru cá sa nu mai in-
multimu și noi certele cele neplacute, de cari se bucura și ridu
astadi cu hohotu strainii — adversarii nostri, — le retacemu, și
pentru ca sa nu ne tredímu și noi a primí frumósele complimente
de denuntiare, cãci astadi totu ce nu e pe placulu Gaz. Trans. și
a corespundintiloru ei e reu, e crima, e tradare, e denuntiare. Fiti
drepti domniloru! Ce a-ti dice DVóstra — ea spuneti-ne, — candu
Sabiulu aru fi esmisu numai de capulu seu din sinulu óre-cãrei cor-
poratiuni, ori comitetu nationalu — séu ori cum s'aru denumí, nne-
le provócãri de a aduná subscrieri in cause nationale, — fãra contiele-
gerea Blasiului? Ce ati dice DVóstra cându ómenii din jurulu
Sabiului, umblandu a merge cá deputati in cause nationale pre-
umblandu-se prin Blasiu, tinendu-se mandri aru aflá cu dejosire
a se abate și a se contielege cu Mitropolitulu romãnu de acolo?
Ce ati dice dvóstra, candu „Tel. Rom.“ aru aruncá cu tóte ocasi-
unile fãra nici o crutiare, calumnii, insinuãri nedrepte și câte alte
de acestu felu asup'r'a Mitropolitulu romãnu din Blasiu, séu și de
airea, dupa cum si-a luat de devisa a sea „Gaz. Trans.“ a face
cu Mitropolitulu romãnu din Sabiu? Sa nu credeti dvóstra d-ni
buni, ca Inmea e astadi atãtu de tónta cá sa nu pricepa arcanele
cele acoperite sub larv'a de nationalitate a acelor ómeni,
cari calumniéza batjocorescu și hulescu tóte câte se facu și se
petrecu in Sabiu. Destulu atãt'a ca de va mai merge la noi
multu asiá, atunci apoi sa nu mai inculpãmu pe strainii ca ne a-
pasa, ca ne facu reu, cãci prin separatisme, prin sfasieturi și des-
binãri inșine convocãmu asupre-ne osand'a lui Ddienu, carele va
sci apoi jadecã pe fiesce-carele dopa faptele sele.

Inca numai o mica observatiune, la acea insinuatiune a Dlui
Red. a Gazetei carele vrendu a suspiciunã pe Mitropolitulu romãnu
din Sabiu, dice in nr. 88 ca „Esc. Sea, cá nascutu și crescutu

din sinulu Ungariei, și că fiu alu acelei patrii, nu pôte (!) sa nu partinésca uniunea țierei adoptative cu patri'a nascerei Sale." Intrebâmu pe Dlu Red. alu Gazetei au nu dlu Baritiu fu acel'a, carele in congressulu diu 1863 dupa ce aminti despre unele imprejurâri a familiei sale, striga : ca cestiunea uniunei sa remanasinguru la inalt'a vointia a Monarchului, despre care s'au scrisu și in Gazeta și pentru care jurnalele magiare cu deosebire insa Kol. Közl. striga Dlui B. osana ! incarcandu-lu cu cele mai frumoșe laude. Noi nu vrem a impută și a luă in nume de reu acésta purtare a dlui B. căci nu ne tînemu competinti a aduce judecat'a asupr'a nimenui, pentru părerile și convingerile sale individuale ; intrebâmu numai, cu ce cuventu arunca pomenitul dnu Red. pâna și faptele altor'a in spinarea Mitropolitului din Sabiiu ? Amu mai avea multe de disu insa fia destulu pentru astadata.

Amu fi doritu și cu acésta ocașiune, că sa potemu impartasi on. publicu unele corespundintie de alta natura. — Dorinti'a noastră ferbinte este și va fi insa totdeun'a, ca noi românii nefacendu amintire de „intre noi și voi“, sa fimu, sa remanemu, sa viemu și sa murimu că români in solidaritate, in armonia și iubire frătiésca, precum amu juratu și promisui inaintea lui Ddieu și a natiunii in adunările nōstre natiunale ! Sa folosimu tempulu căci dilele grele sunt. Asiá sa fia ! —

Eramu sa incheiu, candu iata ne nimeresce și Concordi'a nr. 93 aducandu-ne o corespundintia subsemnata cu lit. W. Z. intitulata „Nici cu capulu de pétra, nici cu pétr'a de capu“. Cetindu acésta cor. cu atentiune, amu aflatu intr'ens'a calumniile cele mai inversiunate, și invectivele cele mai dejositoare descarcate cu multa ura se 'ntielege de sine totu numai asupr'a Tel. Rom. și asupr'a Mitropolitului rom. din Sabiiu, încatu judecandu acésta corespundintia dupa cuprinsulu calumniilor ce le contine, merita a fi unu capu d'opera.

Nu vrem a intinde o disputa mai departe asupr'a acestei coresp., căci unde nu vorbesce nimicu alta decâtu ambițiunea, ur'a, invidi'a, reinti'a și resbunarea personala precum vorbesce dlu W. Z. acolo e de prisosu a mai intinde vorbe. Asiá dara Dle W. Z. dandu mana cu fratii dtale dela G. Tr. că nisce natiunalisti și români adeverati faceti-ve pe voia, continuati-ve opulu ce l'ati inceputu, și déca ve place : bateti, loviti, dati, imbultiti, improscati balacariti și vomati câte calumnii și invective ve vinu la gura in contr'a Tel. Rom. pentru ca vedeti dvōstra elu e din Sabiiu, — și cu deosebire asupr'a Mitropolitului rom. totu din Sabiiu, pentru ca sciti dvōstra, ca elu e Mitropolitulu bietiloru români ortodoxi, dati dara barbatesce in acelu facatoriu de rele, căci sciti dv. bine că și noi, ca de aru fi densulu Mitropolitulu atei confessiuni crestine n'aru avea a suferi asemenea calumnii, dati, numai inainte, déca credeti ca prin acésta aduceti o jertfa placuta lui Ddieu și natiunii. E tempulu pôte că acestu Mitropolitu sa-si ia acum plat'a pentru ostenelele și jertfele sele cele numeroșe. Numai inainte, căci asiá platesce lumea ! — Mai multi.

Eveneminte politice.

Sabiiu in 30 Novembre.

Unu telegramu la „Hrm. Ztg.“, de astadi, anuntia ca in siedinti'a dietala de eri a casei deputatiloru s'a cetitu proiectulu de adresa, că respunsu la rescriptulu reg. din urma, care e cam de cuprinsulu urmatoriu :

Rescriptulu din urma nu pôte inlatura temerile nōstre, pre lângă tōte promisiunile ce le cuprinde, pentru ca rugarea de a se restitui constitutiunea și continuitatea de dreptu nu s'a implinitu.

Suntu situatiuni in viétia staturiloru cari nu potu fi sustinute tempu indelungatu fără de a deveni periculose. O asemenea stare e candu referintiele interne ale unui statu sunt sdruncinate și in disordine. Astadi o atare situatiune e cu atātu mai periculosa pentru ca sunt o gramada de cestiuni ce amenintia Europ'a cu incurcaturi a căroru sfersitu nu se pôte vedé. Referintiele nōstre interne nu sunt asiá de ordinate încatu sa putemu cauta linisciti in atia la ori ce eventualitate, pre carea o aru puté aduce incurcaturi dinafara și intemplări neprevédute.

Adres'a se róga de mijloce pentru o impacave aducătoare de linisce. Spre acestu sfersitu este inainte de tōte de lipsa restituirea constitutiunii intru tōte in interesulu țierei, dinastiei și a monarhiei intregi. Cererea acést'a se baséza pre tratate fundamentale. Partea aceea a rescriptulu carea tratéza de afacerile comune se va debate dupa ce se va fi pronuntiatu diet'a asupr'a lui Amnesti'a sa se dea numai decâtu tuturoru esilatiloru. Numai implinirea dorintiloru potu sa realizeze impacarea. In fine si exprima bucuri'a, ca ce a veditu diet'a ca ministeriulu respunsabilu se va introduce și in celelalte țieri ale monarchiei. —

Dintre dietele de dincolo de Lait'a voru fi deja gat'a cu debaterile adreselor. Despre dietele din Vien'a, Linz, Salzburg, Troppau și Parenzo (Istri'a) se scrie ca inca in septemân'a trecuta asiá și cea din Moravi'a a terminatu debaterile adreselor sele. Diet'a Moraviei nici in anulu acést'a nu au pututu aduce lucrulu la o adresa. In locu de adresa, la propunerea contelui Mitrowski, se tramite o deputatiune, constatatore din capitanulu

țierei și siése membri dietali spre a depune la picioarele tronulu că respunsu la p. n. biletu de mâna espressionea de multiamita de credintia și de lealitate a Moraviei. Diet'a Boemiei debate inca asupr'a adresei, in dietele din Gratz, Klagenfurtu și Lemberg inca curgu și acum debaterile asupr'a adreselor. —

Faimlele cele dese despre concentrări de trupe in Galiti'a din partea nōstra și in Poloni'a din partea rusésca le arata foile oficioșe ca sunt numai scornituri și ca relatiunile între Vien'a și Petersburg sunt bune „Schl. Ztg.“ intaresce demintirea acést'a oficioșe cu aceea ca trupele rusesci sunt asiá de putine la marginea Galitiei cum nu au fostu nici odata.

In Rom'a facu trupele franceze pregatiri de a plecă cătra casa. Pap'a nu se va duce nicairea din Rom'a și dupa esirea francesiloru, chiaru nici pâna la Civitt'a vechia. Oficierii francesi au fostu fōrte cu caldura primiti de Pap'a candu au fostu sa-si ia diu'a buna.

In Angli'a miscările pentru reform'a legéi electorale nu incetéza ci se adaugu și se marescu.

Din Messicu vinu sciri totu mai triste pentru imperiului de acolo. Imperatulu sa se afle pre drumu cătra Europ'a. —

Varietăți.

ALESAMDRU LĂZĂR, consiliaru la gubernulu reg. trannu, face cunoscutu prin acést'a cu anima sfasiata de dorerere, in numele snu și alu fiului seu AURELIU, alu filei sele IRENA casatorita dupa Alesandru FOLYOVITS, precum și in numele departatului frate GUSTAV FRITSCH, — in numele sororei LUISA FRITSCH casatorita dupa JULIUS MAURER și a veduvei JOSEFA KALMĂR; cumca intimu amat'a s'a socia

Joan'a Fritsch,

cea mai buna mama, sora și nepōta, au trecut, dupa unu morbu indelungatu in alta viétia mai fericită, in 6 a l. c. inainte de amédi la 11 ore in alu 41-anu alu etatei, ear alu casatoriei fericite alu 21-le.

Precum ventulu acum aducendu, acum departandu nourulu incarcatu de fortuna, tîne in suspensu unu tinutu cu amenintia periculului de tempestate, asiá a fostu și cas'a nōstra amenintia de tristulu presimțiu alu acestui evenimentu fōrte dărașos, pre care de-si lu prevedem, acést'a prevedere insa nu ni-a potutu intru atāt'a pregati pentru că sa nu fimu adencu surprinsi. Cu ochi scaldati in lacrimi și cu anima infranta de dorere cauta sa ne supunemu și acestei dispusetiuni a prevedintiei ddieesci. Ni-a iubitu și a fostu iubita cu tōta ardōrea, a fostu singur'a nōstra fericire, și dorere, ca si-a implinitu pré de tempuriu misiunea sea. In orele din urma ni-amu rugatu impreuna lui Ddieu și dupa ce a adormitu cu incredere in a totu potintele i amu inchisu ochii intre lacrimi de dorere.

Remasitiile pamentesci se voruimmormentă in cimiteriulu publicu in 8 a l. c. la 3 ore dupa amédi dupa ritulu bis. rom. cat. dela locuinti'a din strada de mijlocu nr. 499 și in 10 a l. c. la 10 ore inainte de amédi se va celebră in bis. rom. cat. alu P. Piaristi sante misa pentru repausarea sufletului adormitei, la care se invita toti amicii și cunoscutii.

Clusiu, 6 Decembre 1866.

Insciintiare de prenumeratiune.

Subscrisul determinandu-se a pune in lucrare prepusulu seu, aratatu onaratei „Asociatiuni transilvane“, prin scrisōrea sea de 1 Martiu a. c. și dechiaratu mai pre largu in a II siedintia a adunarei generali ale aceleiasi in 29 Aug. totu a. c., de a edă sub respunșetatea sea o fōia filologica-istorica, are onōrea anuciă, ca nr. primu va esí nesmintitu in 1 Ian. vechiu 1867, sub titlu :

„Archivu pentru Filologia și Istoria“; și se va continuă esindu de câte dōue ori pre luna, la 1 și 15 ale fiacarei'a, in câte 1 séu 2 cōle in 4° mare.

Pretulu abonamentulu pre 1 anu intregu, prin posta e 3 fl. v. a. pentru Austri'a, 1 galbinu in natura pentru Romani'a, transmisu franco sub adres'a :

La redactiunea Archivulu, — in Blasiu.

Redactiunea invita pre onoratu publicu romānu la prenumeratiune cătu se pôte mai curendu, cu atātu mai multu, căci ea e decisa, cu 5 dile inainte de aparitiunea nr. 1 a defige definitive numerulu esemplareloru pre anulu 1867 ; — și totudeodata pre toti confratii, cari se ocupa seriosu cu studie filologice și istorice, a ne onoră cu corespundintie de genulu acést'a.

Mai pre largu despre argumentulu acestei fōi periodice se va scrie in nr. I că programa.

Corespundintiele se ceru francate ; pentru ca la inceputu nu ne e cu putintia, a ne lasă in spese nerestrinse.

Diurnalele polltice și literarie suntu rogatu cu tōta onōrea, a ne publică acestu anuciu in unulu din nrii mai deapropé, — oferindu-ne și din parte-ne asemeni servitit reciproke.

Blasiu 1 Dec. n. 1866.

T. Cipariu m. p.

„Gazet'a Transilvaniei“ et „Concordi'a.“

Nr. 44—1

Edictu.

Elisavet'a lui Nicolae Zernescu din Magura, legiuit'a sotia a lui Teodoru Rasianu din Sirne, care de doi ani a parasitu cu necredintia pre legiutulu seu barbatu — se provōca prin acést'a in terminu de unu anu dela datulu de josu, a se infatisiă cu ajat'a mai sicuru inaintea subscrisului Scaunu Protopopescu, căci la din contra — procesulu matrimonialu asupra-i pornitu — se va decide și in absentia ei, in sensulu SS. canōne bisericesci. Dela Scaunulu Protopopescu alu Branului. Zernesci 1 Oct. 1866.

I. Metianu, Protopopu.